

УДК 330.1:338.1(477)

СИСТЕМНІ ПЕРЕШКОДИ ВІДНОВЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ ЗА СУЧАСНИХ УМОВ

БІЛИК Вікторія

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

<https://orcid.org/0000-0002-1809-0804>e-mail: bilyk_v@ukr.net

У статті наголошено на важливості налагодження і розширення інноваційно-технологічної діяльності та перевагах, які можливо отримати і в подальшому збільшувати від цього. Відмічено на необхідності швидкого відновлення інноваційно-технологічної діяльності в Україні з позиції покращення можливостей захисту власного суверенітету та подолання гібридних ризиків і загроз. Аналіз останніх досліджень довів про значну увагу науковців до питань інноваційно-технологічної діяльності, а з огляду на теперішній стан України та вагомість інновацій і технологій в умовах війни, актуальність досліджень суттєво посилюється. До системних перешкод відновлення інноваційно-технологічної діяльності в Україні за сучасних умов віднесено низьку активність підприємств у створенні та використанні передових технологій і об'єктів інтелектуальної власності, вкрай низький обсяг науково-технологічних робіт, малі обсяги продажів та недостатню ефективність впровадження вітчизняної інноваційної продукції у реальному секторі економіки, погіршення інтелектуально-кадрового забезпечення інноваційно-технологічної діяльності, нерозвиненість процесів формування повноцінної системи елементів ринку інтелектуальної власності, недостатній та складний доступ до інвестиційної підтримки для реалізації інноваційно-технологічних проєктів, відсутність інфраструктури для міжсекторальної та міжфункціональної інноваційно-технологічної співпраці.

Ключові слова: інноваційно-технологічна діяльність, інновації, технології, потенціал, ресурси, відновлення, перешкоди

<https://doi.org/10.31891/mdes/2023-10-12>

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Інноваційність та технологічність засвідчують перевагу і володіння країною широким можливостей для забезпечення і утримання високих темпів економічного розвитку та повної безпеки. Налагодження інноваційно-технологічної діяльності потребує значних ресурсів, використання яких стосується підготовки науково-дослідної та виробничої інфраструктури, формування належного людського капіталу, організації високоінтелектуальної праці. Повинен бути розроблений інституційний механізм, у рамках якого можливо якісно здійснювати регулювання інноваційно-технологічної діяльності. Також прийнято виділяти і інші вимоги для організації інноваційно-технологічної діяльності: політико-правові, зовнішньоекономічні, екологічні тощо.

Україна перебуває в стані війни, коли частина територій втрачено, критично важливі виробничі об'єкти зруйновано, а економіка є повністю залежна від зовнішньої допомоги. Все це не дозволяє в повній мірі розвивати інноваційно-технологічну діяльність, а збережений інноваційно-технологічний потенціал потребує значного оновлення.

Налагодження інноваційно-технологічної діяльності є складним процесом і потребує враховувати значну кількість факторів, вплив яких часто непередбачуваний та може призводити до критичних наслідків. Йдеться про вплив ринкової кон'юнктури, інвестиційного середовища, інфраструктурного забезпечення та інших факторів. Також варто звертати увагу на перешкоди, що виникають в міру несформованості та низької якості інституційного середовища і це посилює політичні, законодавчі, нормативно-правові ризики та загрози. Структурні деформації економіки, що виникають за таких обставин, лише посилюють складність реалізації інноваційно-технологічної діяльності, а особливо на початкових етапах, коли вимагається залучити значні інвестиційні ресурси. Відповідно низька інвестиційна привабливість базових галузей економіки та недостатній розвиток чи не сформованість галузей вищих технологічних укладів суттєво обмежує можливості країни щодо створення середовища, яке б передбачало існування усіх необхідних умов для налагодження чи перезавантаження (відновлення) інноваційно-технологічної діяльності. За таких обставин вагома роль відводиться державі, якій необхідно активно переформатовувати інституційну та законодавчу базу, розвивати партнерські відносини. Відповідно інноваційно-технологічна діяльність повинна базуватися на принципах стимулювання, державної підтримки, партнерства тощо.

Відсутність вказаних тенденцій у системі державного регулювання, розвитку бізнесу та інших важливих сферах життєзабезпечення економіки перешкоджає відновленню інноваційно-технологічної діяльності, при цьому, що воєнний стан в країні лише посилює невизначеність та

непередбачуваність впровадження інновацій і технологій. Відтак, методична база державного управління повинна містити обґрунтований масив доводів про систему перешкод відновлення інноваційно-технологічної діяльності, сформованість якої дозволить посилити якість державних стратегій і програм з прицілом на забезпечення економічного розвитку і швидкого повоєнного відновлення.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Світове господарство перебуває на етапі глобалізаційних та неоіндустріальних змін, коли наявність технологій та розроблення інновацій розглядається основним фактором економічного зростання, забезпечення конкурентоспроможності та економічної безпеки країни. Україна прагне стати активним учасником таких змін, швидко адаптуватися та притримуватися темпів розвитку світового господарства. Безперечно в умовах повномасштабної війни виконання відповідних завдань досить ускладнене, адже головним пріоритетом нашої країни є захист власного суверенітету. Важливо максимально ефективно використовувати наявний потенціал, а особливо інноваційно-технологічну складову, за якої стає можливо виконувати складні завдання у відповідності до темпів глобалізації та неоіндустріалізації.

Дослідження вітчизняних науковців проводяться у різних напрямках і тут варто виділити значну увагу аспектам налагодження та збільшення обсягів інноваційно-технологічної діяльності. Йдеться про праці таких науковців як Т. Васильців, Р. Лупак, Т. Городня [1, с. 52-57], Н. Давиденко, А. Волков [2], І. Демішев, С. Войтко [3], М. Жук [5, с. 64-72], В. Омеляненко [6; 9, с. 67-74], М. Куницька-Ляш, Я. Березівський [7, с. 17-23], І. Мойсеєнко [8, с. 25-32], Л. Чех, О. Корогодова [10], Н. Швець, Г. Шевцова [11, с. 53-66], О. Ляш, О. Трофименко, І. Драган [12, с. 94-116] та інші.

Відомо, що інноваційність та технологічність є динамічними явищами і відповідні дослідження повинні відбуватися постійно, ідентифікуючи нові зміни та їх вплив на стан і розвиток країни. Для України важливо володіти повним методичним базисом у відновленні інноваційно-технологічної діяльності, який міститиме необхідні характеристики для підготовки економіки до інноваційно-технологічного прориву за сучасних умов ведення повномасштабної війни.

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ СТАТТЯ

Інноваційно-технологічна діяльність потребує значного ресурсного забезпечення і в країні повинно бути сформоване привабливе середовище для її налагодження і подальшого зростання. Йдеться про існування низки передумов, що стосуються процесів інвестування, інфраструктурного розвитку, трудового забезпечення та іншого. Держава повинна бути готова здійснювати реформаторські зміни в економіці, бізнесі та інших сферах, що, з одного боку, стимулює створення необхідного привабливого середовища для налагодження інноваційно-технологічної діяльності, а, з іншого – дозволяє швидко адаптуватися до глобалізаційних і неоіндустріальних змін і стати їхнім повноцінним учасником.

За сучасних умов потребується розробляти нові підходи до управління інноваційно-технологічною діяльністю, їх впровадження повинно бути ґрунтовно регламентоване та націлене на створення самостійної та одночасно інтегрованої системи у відповідності до прогресивних тенденцій. Таке завдання досить складне і це не враховуючи, що в Україні війна і для його вирішення насамперед важливо ідентифікувати перешкоди відновленню інноваційно-технологічної діяльності.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є наукове обґрунтування системних перешкод відновлення інноваційно-технологічної діяльності в Україні за сучасних умов.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Поглиблення деструктивних процесів в українській економіці призводить до неефективного використання інноваційно-технологічного потенціалу країни та зростання негативних соціально-економічних наслідків. У цьому контексті необхідні ефективні інституційні реформи та структурні зміни, спрямовані на реструктуризацію національної економіки відповідно до цілей інноваційно-технологічного розвитку.

Війна в Україні призводить до того, що вітчизняна підприємницька система набуває нових рис функціонування, коли критично змінюються пріоритети, реформуються механізми ресурсного

забезпечення, розбалансовується модель управління. Такий стан передбачає перерозподіл капіталу між галузями, і може призводити як до появи та розвитку нових перспективних галузей економіки, так і до втрати економічно активних та соціально відповідальних суб'єктів господарювання. Відбувається поява нових факторів, вплив яких стає вирішальним у функціонування та розвитку як економіки країни загалом, так і галузей, бізнесу тощо.

Варто визнати, що економіка України у превосенному часі не володіла значними перевагами в організації інноваційно-технологічної діяльності та її результати були досить низькими для забезпечення технологічного прориву країни. Безперечно, така ситуація обумовлена низкою обставин, попри це, саме інноваційно-технологічну діяльність варто розглядати як пріоритет країни, до якого повинні долучитися усі сторони: держані інституції, бізнес, суспільство.

Вирішення проблеми низької інноваційності та технологічності економіки України вимагає оновлення стратегії економічного розвитку країни та зовнішньоекономічної політики. Такі стратегічні кроки повинні адаптувати українську економіку до новітніх викликів і загроз, особливо коли необхідно захищати власний суверенітет.

За сучасних умов перед українською економікою стоїть виклик стрімкого економічного спаду через повномасштабне воєнне вторгнення, а також зниження технологічного розвитку через відсутність економічних, регуляторних та інших стимулів для впровадження інновацій і технологій у вітчизняне виробництво. Подолання таких проблем потребує комплексного системного підходу до виявлення та використання інноваційно-технологічних ресурсів на різних рівнях – національному та регіональному, а також в міру міжнародного співробітництва.

Відновлення інноваційно-технологічної діяльності варто розглядати з позиції інтеграції України до глобальних ланцюгів доданої вартості, що є стратегічним пріоритетом для забезпечення економічної безпеки та конкурентоспроможності країни. Очевидно, війна не дозволяє повноцінно налагодити високотехнологічне виробництво та активно інтегруватися в глобальне середовище інновацій і технологій. Втім у системі державного регулювання повинні відбуватися вже активні реформаторські зміни, зокрема стосовно політичної, законодавчої, інституційної та інших систем. Тут можна спиратися на досвід високорозвинених країн, існуючи прогресивні міжнародні норми і стандарти, але теперішній стан України потребує формування нетипового підходу до відновлення інноваційно-технологічної діяльності.

Для економіки України відновлення інноваційно-технологічної діяльності є пріоритетним напрямом у системі завдань щодо забезпечення макроекономічної стабілізації, розвитку внутрішнього ринку, зміцнення економічної безпеки та розвитку підприємницького потенціалу. Так, недостатні темпи відновлення інноваційно-технологічної діяльності значним чином обумовлені активним поширення технологічних розривів як в окремих регіонах, так і секторах економіки і цьому сприяє відсутність міжрегіональних високотехнологічних виробничо-економічних зв'язків, що призводить переважно до деформації споживання та внутрішнього виробництва інноваційної продукції, а в кінцевому підсумку – до насичення ринку низькотехнологічною імпортною продукцією. Загалом до системних перешкод відновленню інноваційно-технологічної продукції варто виділити численні тенденції, які тривалий час мають місце в економіці нашої країни (рис. 1).

Так, перешкоджає відновленню інноваційно-технологічної діяльності в Україні низька активність підприємств у створенні та використанні передових технологій і об'єктів інтелектуальної власності. У превосенному періоді кількість таких підприємств скоротилась щонайменше удвічі. При цьому і кількість створених вітчизняних технологій зменшувалась, темпи яких співмірні із зменшенням кількості інноваційно орієнтованих підприємств. Така ситуація в значній мірі обумовлена відсутністю достатньої бюджетної підтримки. Якщо в Україні частка бюджетних витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт не перевищує 1 % ВВП, то в європейських країнах такий показник стабільно перевищує 2 % [4]. Попри це в Україні критично недофінансовуються прикладні дослідження і науково-технічні розробки та послуги, які є фундаментальною основою відновлення інноваційно-технологічної діяльності.

В Україні вкрай низький обсяг науково-технічних робіт, а їх результати відірвані від практичної придатності. Зокрема існуючі науково-технічні розробки здебільшого закінчуються на етапах попереднього проходження прикладних досліджень і лише мала їх частина апробується на реальному виробництві. В умовах війни така розбалансованість лише погіршилась, що засвідчується втратою необхідної інфраструктури для впровадження розроблених інновацій та технологій.

Іншою системною перешкодою відновлення інноваційно-технологічної діяльності в Україні слід розглядати малі обсяги продажів та недостатня ефективність використання вітчизняних

інновацій у реальному секторі економіки, які обмежують можливості забезпечення технологічних конкурентних переваг, звужують внутрішній потенціал інноваційно-технологічного розвитку та знижують придатність техніко-технологічної бази підприємств. У превоєнному періоді частка реалізованої інноваційної продукції у загальному обсязі промислової продукції істотно зменшувалась і загалом не перевищувала 2 % і, очевидно, цього недостатньо для забезпечення інноваційно-технологічного прориву вітчизняного промислового комплексу [4].

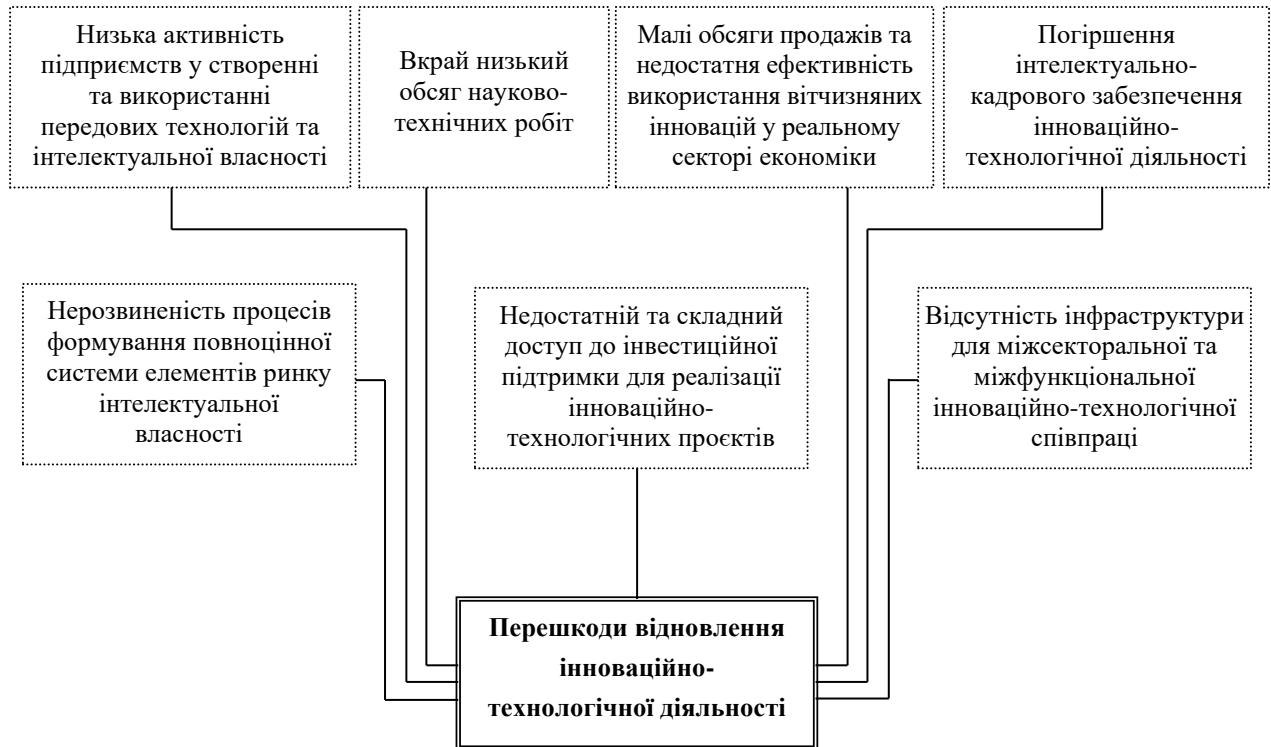

Рис. 1. Системні перешкоди відновлення інноваційно-технологічної діяльності в Україні за сучасних умов

Досить складно забезпечити відновлення інноваційно-технологічної діяльності в Україні за умов коли відбувається погіршення стану інтелектуально-кадрового потенціалу – базової складової основних процесів створення інновацій та технологій. Такий стан обумовлений значною кількістю передумов, зокрема висока іміграція людського капіталу, старіння наукової робочої сили, погіршення мотивації праці у науково-дослідній сфері та інші. В Україні у превоєнному періоді загальна кількість працівників організацій, що виконували наукові дослідження та розробки, не перебільшувала 100 тис. осіб, при цьому щороку скорочення перевищує понад 10 % [4]. При цьому у загальній кількості працівників залишається досить малою частка працівників (дослідників, технічних працівників та допоміжного персоналу), у сфері досліджень і розробок.

Також варто відмітити стрімке старіння робочої сили в науково-технічному секторі України. В останні роки середній вік фахівців з науковим ступенем становив близько 50 років, хоча показник частково і покращився, але відрізняється від значень у європейських країнах. Дійсно для створення інноваційних та технологічних розробок вимагається залучати молоду наукову робочу силу з високою здатність до розроблення нових раціоналізаторських пропозицій.

Так склалося в Україні, що внаслідок невиконання органами державного управління базових ключових функцій, як стимулювання, комерціалізація, охорона та захист прав на об'єкти інтелектуальної власності, створення повноцінного внутрішнього ринку інтелектуальної власності відбувається досить повільно та суттєво відстає від інших європейських країн. Якщо в європейських країнах заявки на отримання охоронного документа на володіння правами на об'єкти інтелектуальної власності розглядаються не більше одного року, то в Україні така процедура щонайменше затягуються до двох років. Однією з передумов такої відмінності є відсутність в Україні центрів комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності, які б функціонували при закладах вищої освіти та науково-дослідних установах. Досі в умовах активних інформаційних змін на вітчизняному ринку інтелектуальної власності не створено інформаційних порталів для забезпечення повної обізнаності представників бізнесу та громадськості стосовно переваг і

можливостей набуття та реалізації прав на об'єкти інтелектуальної власності. Перешкоджає становленню внутрішнього ринку інтелектуальної власності за приміром європейських країн неефективна діяльність органів судочинства, що спеціалізуються на захисті прав інтелектуальної власності.

Також в Україні не розроблена інституційна система налагодження та розширення міжгалузевої і міжфункціональної інноваційно-технологічної діяльності, спрямована на формування та реалізацію інтелектуально-кадрового, фінансово-інвестиційного та іншого потенціалу, за допомогою якого формуються необхідні передумови для розв'язання складних завдань у сфері інновацій та технологій. Дійсно в Україні існує критична потреба у створенні інтегрованих регіональних та галузевих високотехнологічних виробничих структур (кластерів, індустріальних парків, інвестиційно-інноваційних центрів, інкубаторів, проєктних та консалтингових центрів), що здатні налагодити замкнутий промисловий цикл з виготовлення продукції з високим рівнем доданої вартості. Тут важливо для економічної безпеки країни розвивати високотехнологічне виробництво імпортозамінної продукції, частка якої на внутрішньому ринку є критичною.

Варто відмітити, що в Україні доступ до інвестиційної та фінансово-кредитної підтримки для реалізації інноваційно-технологічних проєктів, що передбачає створення та впровадження передових технологій, цифровізацію економіки є недостатнім та ускладненим. Такі інноваційно-технологічні проєкти, як правило, потребують довгострокових та значних інвестицій, тоді як кредитні ресурси, що надаються вітчизняною банківською та фінансовою системою загалом, здебільшого є короткостроковими та потребують високих відсоткових ставок. У підсумку це призводить до домінування низько- та середньотехнологічної продукції, уповільнення інноваційно-технологічних процесів та зниження ділової активності бізнесу у сфері впровадження нових технологій та прогресивних інновацій, а особливо вітчизняного походження.

В умовах війни такі перешкоди лише посилилися, їх кількість зростає і це першочергового впливає на ефективність інноваційно-технологічної діяльності. Дійсно інноваційно-технологічний розвиток є не просто складовою прогресу економіки та основним елементом забезпечення її безпеки та конкурентоспроможності. Вагомою перевагою інноваційно-технологічної діяльності є те, що завдяки змінам у виробничій, науково-дослідній, освітній та інших сферах економіки, країна отримує додаткові можливості для проведення важливих інституційних реформ та структурних змін, які випереджатимуть теперішні вимоги до побудови високорозвиненої економіки.

Сучасний характер міжнародного співробітництва характеризується значним зростанням обміну високотехнологічними товарами та інноваціями. Спостерігається подальше розширення бази виробничої кооперації, поглиблення спеціалізації та диверсифікація потоків факторів виробництва, головним чином за рахунок руху інновацій та технологій. Нарешті, вся світова система торговельних відносин стала глобалізованою, відтворюючи все більш технологічно та з високим рівнем інноваційності інтенсивну діяльність. Більше того, у всіх сферах інтернаціоналізованої економічної діяльності вирішальну роль відіграють відносини, пов'язані з передовими технологіями, інноваціями та новими формами науково-технічного прогресу. Країна, яка нездатна налагодити такі відносини та стати активним учасником не може розраховувати на інтенсивний інноваційно-технологічний розвиток та залишатиметься в стані значної залежності від інших країн. Що негативно, в міру посилення імпортозалежності від іноземних інновацій та технологій країна змушена витратити значні ресурси, які можна було спрямувати саме на власний інноваційно-технологічний розвиток.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Сучасний стан економіки України є досить відмінним від інших європейських країн, наша країна веде інтенсивну боротьбу за збереження власного суверенітету. За таких умов завдання органів влади стосуються пошуку усіх можливих ресурсів для отримання повної перемоги і тут варто опиратися на інноваційно-технологічний потенціал.

Безперечно повномасштабне воєнне вторгнення порушило виробничі ланцюги, зруйнувало численні об'єкти науково-дослідної інфраструктури, призвело до значних втрат людського капіталу, деформувало ринок об'єктів інтелектуальної власності. Такі обставини є значними дестимуляторами відновлення інноваційно-технологічної діяльності і важливо володіти повним їх переліком, що дозволить якісно підійти до підготовки системи державного управління з прицілом на розв'язання означених завдань. Важливо й інше, що системні перешкоди мають властивість до

швидкого оновлення і їх зміна повинна контролюватися та аналізуватися з боку усіх учасників інноваційно-технологічної діяльності.

Перспективи подальших досліджень варто пов'язати із розробленням рекомендацій стосовно удосконалення державної політики управління інноваційно-технологічною діяльністю, що враховуватимуть необхідність швидкого налагодження вітчизняного високотехнологічного виробництва для захисту суверенітету та подальшого повоєнного відновлення.

Література

1. Васильців Т. Г., Лупак Р. Л., Городня Т. А. Економічні аспекти диверсифікації підприємства з використанням інноваційних інвестицій. *Інтелект XXI*. 2017. Вип. 1. С. 52-57.
2. Давиденко Н. М., Волков А. Ю. Війна в Україні: криза інноваційних стартапів. *Економіка та суспільство*. 2022. № 38. URL : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1317>.
3. Демішев І., Войтко С. До питання інвестиційного потенціалу України під час і після війни. *Економіка та суспільство*. 2022. № 44. URL : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1788/1723>.
4. Державна служба статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Жук М. Забезпечення функціонування інноваційної інфраструктури в умовах поглиблення інтеграції. *Ефективність державного управління*. 2015. Вип. 44. С. 64-72.
6. Інноваційні основи відновлення та розвитку країн після збройних конфліктів: інноваційний вимір: колективна монографія / за ред. Омеляненка В. А. Суми : Інститут стратегій інноваційного розвитку і трансферу знань. 2022. 280 с.
7. Куницька-Іляш М. В., Березівський Я. П. Концептуально-методичні підходи до ідентифікації типологічних та логічно-структурних характеристик пріоритетних галузей економіки. *Бізнес Інформ*. 2021. № 4. С. 17-23.
8. Мойсеєнко І. П. Інституційні основи регулювання інноваційного розвитку. *Інноваційна економіка*. 2019. № 1-2. С. 25-32.
9. Омеляненко В. А. Практичні аспекти використання методології інституційно-інноваційного проектування в контексті узгодженості інноваційної політики для сталого розвитку. *Проблеми економіки*. 2020. № 4. С. 67-74.
10. Чех Л. М., Корогодова О. О. Інноваційний розвиток економіки України в умовах Індустрії 4.0. *Актуальні проблеми економіки та управління*. 2020. № 14. URL : <http://ape.fmm.kpi.ua/article/view/205849>.
11. Швець Н. В., Шевцова Г. З. Розвиток підприємництва та його роль у реалізації підходу смарт-спеціалізації в Україні. *Економічний вісник Донбасу*. 2020. № 2 (60). С. 53-66.
12. Pyash O., Lupak R., Vasyltsiv T., Trofymenko O., Dzhadan I. Modelling of the dependencies of industrial development on marketing efficiency, innovation and technological activity indicators. *Ekonomika*. 2021. Vol. 100. № 1. Pp. 94-116.

References

1. Vasiltsiv, T. G., Lupak, R. L., Horodnia, T. A. (2017). Economic aspects of enterprise diversification using innovative investments. *Intelligence XXI*. Issue 1. P. 52-57.
2. Davydenko, N. M., Volkov, A. Yu. (2022). War in Ukraine: the crisis of innovative startups. *Economy and society*. No. 38. URL : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1317>.
3. Demishev, I., Voitko, S. (2022). To the question of the investment potential of Ukraine during and after the war. *Economy and society*. No. 44. URL : <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1788/1723>.
4. State Statistics Service of Ukraine. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Zhuk, M. (2015). Ensuring the functioning of innovative infrastructure in conditions of deepening integration. *Efficiency of public administration*. Issue 44. P. 64-72.
6. Omelyanenko, V. A. (2022). Innovative foundations of recovery and development of countries after armed conflicts: innovative dimension. *Sumy : Institute of Strategies for Innovative Development and Knowledge Transfer*. 280 p.
7. Kunytska-Ilyash, M. V., Berezivskiy, Y. P. (2021). Conceptual and methodological approaches to the identification of typological and logical-structural characteristics of priority branches of the economy. *Business Inform*. No. 4. P. 17-23.
8. Moiseyenko, I. P. (2019). Institutional bases of regulation of innovative development. *Innovative economy*. No. 1-2. P. 25-32.
9. Omelyanenko, V. A. (2020). Practical aspects of using the methodology of institutional and innovative design in the context of the coherence of innovation policy for sustainable development. *Problems of the economy*. No. 4. С. 67-74.
10. Cheh, L. M., Korogodova, O. O. (2020). Innovative development of the economy of Ukraine in the conditions of Industry 4.0. *Actual problems of economy and management*. No. 14. URL : <http://ape.fmm.kpi.ua/article/view/205849>.
11. Shvets, N. V., Shevtsova, G. Z. (2020). Development of entrepreneurship and its role in the implementation of the smart specialization approach in Ukraine. *Economic Herald of Donbass*. No. 2 (60). P. 53-66.

12. Ilyash, O., Lupak, R., Vasylytsiv, T., Trofymenko, O., Dzhadan, I. (2021). Modeling of the dependencies of industrial development on marketing efficiency, innovation and technological activity indicators. Economics. Vol. 100. No. 1. Pp. 94-116.

SYSTEMIC OBSTACLES TO THE RESTORATION OF INNOVATIVE AND TECHNOLOGICAL ACTIVITIES IN UKRAINE UNDER CURRENT CONDITIONS

BILYK Viktoriya

Cherkasy National University named after Bohdan Khmelnytskyi

The article emphasizes the importance of establishing and expanding innovative technological activities and the benefits that can be obtained and further increased from this. The need for a quick recovery of innovation and technological activity in Ukraine from the position of improving the ability to protect one's own sovereignty and overcome hybrid risks and threats was noted. The analysis of the latest research proved that scientists pay considerable attention to the issues of innovative and technological activity, and considering the current state of Ukraine and the importance of innovations and technologies in the conditions of war, the relevance of research significantly increases. The systemic obstacles to the restoration of innovation and technological activity in Ukraine under modern conditions include the low activity of enterprises in the creation and use of advanced technologies and intellectual property objects, the extremely low volume of scientific and technical works, small volumes of sales and the insufficient effectiveness of the introduction of domestic innovative products in real life sector of the economy, the deterioration of intellectual and personnel support for innovation and technology activities, the underdevelopment of the processes of forming a full-fledged system of intellectual property market elements, insufficient and difficult access to investment support for the implementation of innovation and technology projects, the lack of infrastructure for intersectoral and cross-functional innovation and technology cooperation. It has been proven that the methodological basis of state administration should contain a well-founded array of arguments about the system of obstacles to the restoration of innovative and technological activity, the formation of which will allow to strengthen the quality of state strategies and programs aimed at ensuring economic development and rapid post-war recovery.

Key words: innovative and technological activity, innovations, technologies, potential, resources, recovery, obstacles